

HIỆU QUẢ CỦA HOẠT ĐỘNG ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP THEO CHUẨN ĐẦU RA ĐỐI VỚI CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC: PHÂN TÍCH ĐA CHIỀU VÀ KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH

Nguyễn Ngọc Hiếu

Trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên

Tóm tắt: Đánh giá kết quả học tập theo chuẩn đầu ra (CĐR) trong các chương trình đào tạo ngành Giáo dục Tiểu học là khâu then chốt nhằm đảm bảo chất lượng giáo dục đào tạo. Dựa trên cơ sở lý luận vững chắc về quản lý chất lượng giáo dục, cơ chế CĐR tác động đa chiều đến toàn bộ chu trình đào tạo, từ thiết kế chương trình, phương pháp giảng dạy – học tập, đến các hoạt động đảm bảo chất lượng. Thông qua việc sử dụng các mô hình, bảng biểu so sánh, và nhận định chuyên sâu, những lợi ích cụ thể mà đánh giá dựa trên CĐR mang lại, đồng thời chỉ ra những thách thức tiềm tàng và đề xuất các giải pháp chiến lược nhằm tối ưu hóa hiệu quả của CĐR, góp phần nâng cao một cách bền vững chất lượng đội ngũ giáo viên tiểu học, đáp ứng yêu cầu của đổi mới giáo dục toàn diện.

Từ khóa: Đánh giá kết quả học tập, chuẩn đầu ra, chất lượng đào tạo, Giáo dục Tiểu học, năng lực giáo viên, đảm bảo chất lượng.

THE EFFECTIVENESS OF LEARNING OUTCOME ASSESSMENT BASED ON PROGRAM LEARNING OUTCOMES ON THE QUALITY OF TRAINING IN PRIMARY EDUCATION: A MULTIDIMENSIONAL ANALYSIS AND POLICY RECOMMENDATIONS

Abstract: Outcome-Based Learning (OBL) assessment in primary education training programs is a pivotal step in ensuring the quality of educational training. Rooted in a robust theoretical framework of educational quality management, the OBL mechanism exerts a multifaceted impact on the entire training cycle—from curriculum design and teaching-learning methodologies to quality assurance activities. Through the use of models, comparative tables, and in-depth analyses, this paper highlights the specific benefits of OBL-based assessment while simultaneously identifying potential challenges. It proposes strategic solutions to optimize OBL's effectiveness, thereby sustainably enhancing the quality of primary school teachers and meeting the demands of comprehensive educational reform.

Keywords: Learning outcomes assessment, outcome-based education, training quality, Primary Education, teacher competency, quality assurance.

Nhận bài: 09/04/2026

Phản biện: 09/05/2026

Duyệt đăng: 13/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, cùng với sự triển khai mạnh mẽ của Chương trình Giáo dục phổ thông (2018) tại Việt Nam – một chương trình giáo dục định hướng phát triển năng lực, vai trò của chất lượng đội ngũ giáo viên trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Trong nghiên cứu của mình, các tác giả Thái Văn Tài, Hoàng Mai Lê (2024) đã xác định và chỉ rõ vai trò nền tảng ngành Giáo dục Tiểu học, tạo dựng những hạt nhân đầu tiên về kiến thức, kỹ năng và phẩm chất cho học sinh. Điều này đòi hỏi các cơ sở đào tạo sư phạm phải liên tục đổi mới để cung ứng đội ngũ giáo viên không chỉ vững về chuyên môn mà còn thành thạo các kỹ năng sư phạm hiện đại, có khả năng thích ứng và sáng tạo, đáp ứng yêu cầu của đổi mới giáo dục toàn diện.

Trong những năm gần đây, việc xây dựng và áp dụng chuẩn đầu ra (CĐR), cùng với việc đánh giá kết quả học tập dựa trên CĐR, đã trở thành một

giải pháp chiến lược được ưu tiên hàng đầu trong quản lý chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam. Trong nghiên cứu của nhóm tác giả Bùi Văn Quân, Lê Thị Thu Hà (2020) đã khẳng định vai trò của đánh giá kết quả học tập theo chuẩn đầu ra trong đào tạo giáo viên ở Việt Nam hiện nay. Phương pháp này giúp định hướng rõ ràng mục tiêu đào tạo, tạo cơ sở cho việc thiết kế chương trình, phương pháp giảng dạy và đánh giá hiệu quả, đặc biệt trong bối cảnh Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành các quy định mới về chuẩn trình độ giáo viên và đánh giá học sinh tiểu học theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực. Bài viết của tác giả Trịnh Thu (2024) “Hoàn thành chu trình đầu tiên Chương trình giáo dục phổ thông 2018 trên toàn quốc” đã cho thấy sự triển khai thực tế của CT GDPT 2018 và tầm quan trọng của chuẩn đầu ra. Tuy nhiên, hiệu quả thực sự của phương pháp này đối với một ngành đặc thù như Giáo dục

Tiêu học – nơi đòi hỏi sự kết hợp hài hòa giữa lý thuyết sư phạm, kỹ năng thực hành và phẩm chất đạo đức – vẫn cần được phân tích và đánh giá một cách khoa học, đa chiều. Điều này thể hiện rõ trong nghiên cứu của tác giả Trần Khánh Đức (2023) đã cung cấp cái nhìn về xu hướng đổi mới đánh giá, hướng tới hình thành năng lực ở người học.

Do vậy, bài viết này sẽ đi sâu làm rõ cơ chế tác động, những lợi ích cụ thể, đồng thời chỉ ra các rào cản và đề xuất giải pháp nhằm tối ưu hóa hiệu quả của việc đánh giá kết quả học tập theo CĐR, hướng tới mục tiêu nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên tiểu học Việt Nam.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Chuẩn đầu ra và vai trò then chốt trong hệ sinh thái chất lượng giáo dục

2.1.1. Chuẩn đầu ra

Chuẩn đầu ra (CĐR), hay còn được biết đến rộng rãi với tên tiếng Anh là Learning Outcomes, là những tuyên bố rõ ràng và cụ thể về những gì người học được kỳ vọng biết (kiến thức), có thể làm (kỹ năng), và thể hiện (thái độ, phẩm chất) sau khi hoàn thành một học phần, một cấp học hay toàn bộ chương trình đào tạo, khẳng định này được phân tích chi tiết của tác giả Nguyễn Hữu Châu (2021) với công trình “Phát triển chương trình đào tạo theo định hướng năng lực”. Điểm khác biệt cốt lõi của CĐR so với mục tiêu đào tạo truyền thống nằm ở chỗ chúng tập trung vào các kết quả có thể đo lường được từ phía người học, thay vì chỉ là ý định hoặc nội dung mà người dạy muốn truyền tải. Điều này giúp quá trình dạy và học trở nên minh bạch, có định hướng và dễ dàng đánh giá hơn.

Trong bối cảnh giáo dục hiện đại, đặc biệt là trong xu thế đổi mới mạnh mẽ của giáo dục Việt Nam, CĐR không chỉ đơn thuần là một bản liệt kê kiến thức, kỹ năng mà còn là một công cụ quản lý chất lượng và đảm bảo chất lượng hiệu quả, khẳng định này được nhóm tác giả Nguyễn Thị Mai Lan, Nguyễn Thị Thanh Huyền (2021) chỉ rõ trong bài viết “Đảm bảo chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam trong bối cảnh tự chủ đại học”. Việc xây dựng CĐR đòi hỏi sự cân nhắc kỹ lưỡng và được định hình dựa trên các yếu tố quan trọng sau:

Nhu cầu của thị trường lao động và xã hội: CĐR phản ánh các yêu cầu về năng lực mà một giáo viên tiểu học cần có để thành công trong môi trường làm việc thực tế, đặc biệt là theo yêu cầu của Chương trình GDPT 2018. Điều này bao gồm khả năng giảng dạy theo định hướng phát triển

năng lực, sử dụng linh hoạt các phương pháp dạy học tích cực, và khả năng thích ứng với những thay đổi nhanh chóng của công nghệ và xã hội. Các CĐR cần phải được cập nhật thường xuyên để đảm bảo người học ra trường đáp ứng được những kỳ vọng ngày càng cao của các trường phổ thông và phụ huynh học sinh.

Khung năng lực nghề nghiệp và các chuẩn mực quốc gia/quốc tế: CĐR được đối sánh chặt chẽ với các tiêu chuẩn và khung năng lực quốc gia về nghề giáo viên, ví dụ như Chuẩn nghề nghiệp giáo viên cơ sở giáo dục phổ thông của Việt Nam do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành. Bên cạnh đó, việc tham khảo các khung năng lực quốc tế như khung năng lực giáo viên của UNESCO (2021) hay các tiêu chuẩn nghề nghiệp của các quốc gia có nền giáo dục phát triển cũng giúp nâng tầm và chuẩn hóa CĐR, tạo điều kiện thuận lợi cho việc công nhận bằng cấp và hội nhập quốc tế.

Xu hướng phát triển của khoa học giáo dục và công nghệ: CĐR tích hợp những tiến bộ mới nhất về lý luận dạy học, tâm lý giáo dục và ứng dụng công nghệ trong giảng dạy. Điều này thể hiện qua việc đưa vào các CĐR liên quan đến khả năng sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông (ICT) trong dạy học, phát triển tư duy phản biện, kỹ năng giải quyết vấn đề, và khả năng học tập suốt đời cho người học. Sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI) và các công cụ học tập số cũng đang định hình lại cách chúng ta thiết kế CĐR để đảm bảo người học có thể thích ứng với những thay đổi công nghệ nhanh chóng trong tương lai (Vietnamnet, 2023).

Tóm lại, CĐR không chỉ là một khái niệm học thuật mà là một kim chỉ nam quan trọng định hướng toàn bộ quá trình đào tạo, từ thiết kế chương trình, xây dựng nội dung, lựa chọn phương pháp giảng dạy – học tập, đến đánh giá người học, nhằm đảm bảo chất lượng đầu ra đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội và thị trường lao động.

2.1.2. Đánh giá kết quả học tập theo chuẩn đầu ra

Đánh giá kết quả học tập theo CĐR là quá trình thu thập, phân tích và diễn giải bằng chứng về mức độ người học đạt được các CĐR đã định. Phương pháp này dịch chuyển trọng tâm từ việc kiểm tra “những gì đã được dạy” sang “những gì người học đã học được và có thể làm được”. Đây không chỉ là một hoạt động kiểm tra mà là một phần không thể thiếu của quá trình dạy và học, nhằm cung cấp thông tin phản hồi liên tục để cải thiện chất lượng.

Bảng 1: Phân biệt Đánh giá theo CĐR và Đánh giá truyền thống

Đặc điểm	Đánh giá truyền thống (Input-focused)	Đánh giá theo chuẩn đầu ra (Outcome-focused)
Trọng tâm	Nội dung đã dạy, kiến thức lý thuyết, ghi nhớ	Năng lực ứng dụng, kỹ năng, thái độ, khả năng thực hiện
Mục đích chính	Phân loại học sinh, xếp hạng, kiểm tra kiến thức	Đo lường năng lực đạt được, cải tiến chương trình, đảm bảo chất lượng
Phương pháp	Thi viết, kiểm tra trắc nghiệm, vấn đáp	Thực hành, dự án, tình huống mô phỏng, portfolio, quan sát, đánh giá đồng đẳng
Vai trò SV	Thụ động, nhận thức được đánh giá	Chủ động, tự đánh giá, phản hồi, tham gia xây dựng tiêu chí
Vai trò GV	Giảng bài, ra đề, chấm điểm, đánh giá kiến thức	Hướng dẫn học tập, thiết kế hoạt động đánh giá, cung cấp phản hồi xây dựng
Tính ứng dụng	Hạn chế trong việc đo lường năng lực thực tế nghề nghiệp	Cao, gắn liền trực tiếp với yêu cầu của nghề giáo và thị trường lao động
Phản hồi	Thường chỉ là điểm số cuối cùng	Liên tục, chi tiết, định hướng hành động cải thiện

So sánh trên cho thấy, sự chuyển dịch từ đánh giá truyền thống sang đánh giá theo CĐR là một bước tiến quan trọng, phản ánh triết lý giáo dục hiện đại: không chỉ dạy "cái gì" mà còn chú trọng "học sinh làm được gì" và "trở thành người như thế nào".

2.2. Hiệu quả đa chiều của việc đánh giá theo chuẩn đầu ra đối với chất lượng đào tạo ngành Giáo dục Tiểu học

Việc áp dụng hiệu quả đánh giá kết quả học tập theo CĐR mang lại những lợi ích toàn diện, tác động tích cực đến mọi khía cạnh của chất lượng đào tạo ngành Giáo dục Tiểu học.

2.2.1. Nâng cao chất lượng và tính phù hợp của chương trình đào tạo

Tính định hướng rõ ràng: CĐR là kim chỉ nam cho việc thiết kế, rà soát và cập nhật chương trình đào tạo. Điều này đảm bảo rằng mỗi môn học, mỗi hoạt động đều góp phần trực tiếp vào việc hình thành các năng lực cần thiết của một giáo viên tiểu học tương lai. Ví dụ, CĐR về "Năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động dạy học theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh" sẽ dẫn đến việc chương trình phải có các môn học về phương pháp dạy học tích cực, thiết kế bài giảng, và tăng cường thực hành.

Cập nhật theo yêu cầu xã hội: CĐR được xây dựng dựa trên nhu cầu thực tiễn của trường phổ

thông và Chương trình GDPT 2018. Việc đánh giá theo CĐR giúp các trường sư phạm nhận diện được những "khoảng trống" giữa năng lực sinh viên và yêu cầu thực tế, từ đó điều chỉnh chương trình kịp thời.

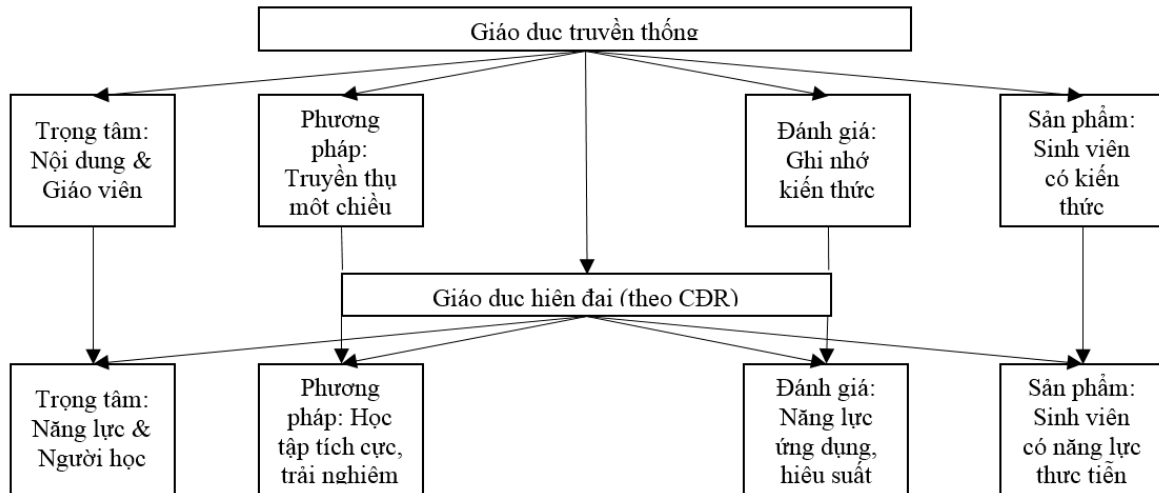
Tích hợp năng lực liên ngành/xuyên ngành: CĐR khuyến khích việc tích hợp các năng lực chung như tư duy phản biện, giải quyết vấn đề, kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm, và đặc biệt là năng lực số vào tất cả các học phần, tạo nên một giáo viên toàn diện.

2.2.2. Chuyển đổi phương pháp giảng dạy và học tập

Giảng dạy định hướng năng lực: Giảng viên buộc phải thay đổi phương pháp từ truyền thụ kiến thức sang việc tổ chức các hoạt động học tập tích cực, tạo điều kiện cho sinh viên thực hành, trải nghiệm, và phát triển năng lực. Vai trò của giảng viên chuyển từ người truyền đạt sang người kiến tạo môi trường học tập, người hướng dẫn và cố vấn.

Học tập chủ động và có mục tiêu: Sinh viên không còn học để "đối phó" với kỳ thi mà học để "đạt được năng lực". CĐR giúp sinh viên hiểu rõ mình cần phải biết gì và làm được gì, từ đó tự chủ hơn trong việc lên kế hoạch học tập, tự đánh giá và điều chỉnh phương pháp học tập của mình.

Hình 1: Chuyển dịch trọng tâm trong quá trình dạy và học

2.2.3. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đầu ra

Giáo viên đạt chuẩn năng lực: Sinh viên tốt nghiệp từ các chương trình được đánh giá theo CĐR sẽ có năng lực chuyên môn vững vàng, thành thạo các kỹ năng sư phạm, và có phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, đáp ứng được các yêu cầu khắt khe của trường tiểu học và phụ huynh.

Khả năng thích ứng và phát triển nghề nghiệp: CĐR không chỉ tập trung vào kiến thức mà còn rèn luyện tư duy phản biện, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng tự học. Điều này giúp giáo viên tương lai có thể thích nghi nhanh chóng với sự thay đổi của chương trình, công nghệ và các thách thức mới trong giáo dục.

Tăng tính cạnh tranh trên thị trường lao động: Các cơ sở giáo dục phổ thông sẽ ưu tiên tuyển

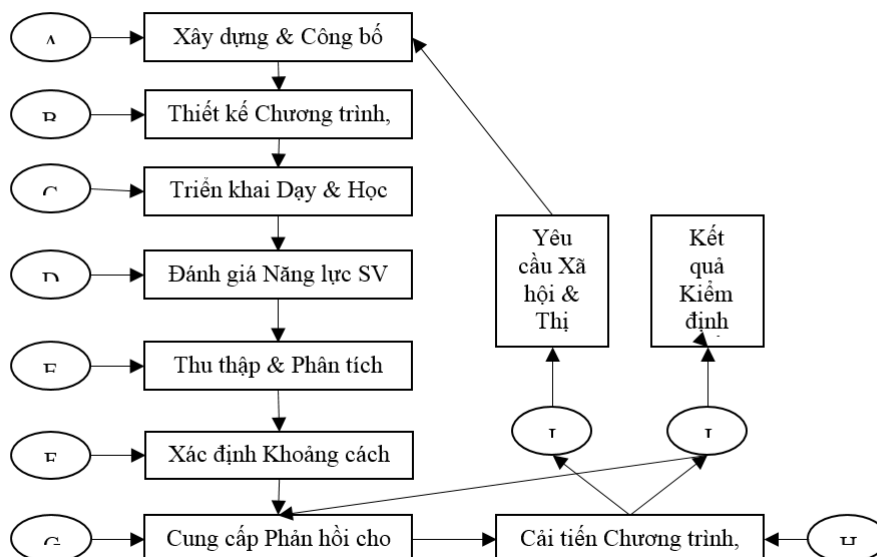
dụng những giáo viên được đào tạo theo CĐR vì họ có khả năng thực hiện tốt công việc ngay từ khi mới ra trường.

2.2.4. Cải thiện công tác đảm bảo chất lượng và kiểm định

Tính minh bạch và khách quan: CĐR cung cấp một bộ tiêu chí rõ ràng, minh bạch cho các hoạt động đánh giá chất lượng bên trong (tự đánh giá của trường) và bên ngoài (kiểm định chất lượng của Bộ GD&ĐT hoặc các tổ chức độc lập).

Cơ sở dữ liệu cho cải tiến: Kết quả đánh giá theo CĐR cung cấp dữ liệu định lượng và định tính quan trọng về hiệu quả của chương trình đào tạo. Dữ liệu này là cơ sở để các trường phân tích, xác định các điểm mạnh, điểm yếu và đưa ra các quyết định cải tiến chương trình, phương pháp giảng dạy một cách khoa học.

Hình 2: Vòng lặp cải tiến chất lượng đào tạo dựa trên CĐR và Phản hồi dữ liệu

Như vậy, việc đánh giá theo CĐR không chỉ là một hoạt động đơn lẻ mà là một phần không thể tách rời của hệ thống quản lý chất lượng giáo dục, tạo nên một chu trình khép kín của sự cải tiến liên tục.

III. KẾT LUẬN

Việc đánh giá kết quả học tập theo chuẩn đầu ra đã và đang khẳng định vai trò then chốt trong việc nâng cao chất lượng đào tạo ngành Giáo dục Tiểu học tại Việt Nam. Không chỉ là một công cụ đo lường, CĐR còn là động lực mạnh mẽ thúc đẩy sự đổi mới toàn diện từ triết lý giáo dục, thiết kế chương trình, phương pháp giảng dạy – học tập cho đến công tác đảm bảo chất lượng. Hiệu quả của CĐR thể hiện rõ rệt qua việc đào tạo ra đội ngũ giáo viên tiểu học có năng lực chuyên môn vững vàng, phẩm chất đạo đức tốt, sẵn sàng đáp ứng yêu cầu của Chương trình GDPT 2018 và hội nhập quốc tế.

Để phát huy tối đa tiềm năng của CĐR, các khuyến nghị chính sách sau đây cần được xem xét và triển khai đồng bộ:

Hoàn thiện khung pháp lý và chính sách: Bộ Giáo dục và Đào tạo cần tiếp tục rà soát, hoàn thiện các quy định về CĐR, tiêu chuẩn kiểm định chất lượng, và các chính sách khuyến khích đổi mới phương pháp giảng dạy, đánh giá theo năng lực.

Đầu tư vào phát triển nguồn nhân lực giảng viên: Ưu tiên các chương trình bồi dưỡng, đào tạo

lại cho giảng viên về phương pháp dạy học tích cực, thiết kế công cụ đánh giá năng lực và ứng dụng công nghệ thông tin trong giáo dục. Cần có chính sách đãi ngộ hấp dẫn để thu hút các chuyên gia giỏi về giảng dạy và nghiên cứu tại các trường sư phạm.

Tăng cường cơ sở vật chất và hạ tầng công nghệ: Đầu tư mạnh mẽ vào các phòng học chức năng, phòng thực hành sư phạm, các hệ thống mô phỏng và hạ tầng số hiện đại để hỗ trợ việc dạy, học và đánh giá năng lực.

Xây dựng mối liên kết chiến lược: Thiết lập và củng cố mối quan hệ hợp tác bền vững giữa các trường sư phạm và các trường tiểu học, tổ chức giáo dục, doanh nghiệp để đảm bảo tính thực tiễn của chương trình đào tạo và cơ hội thực hành, thực tập cho sinh viên.

Phát triển văn hóa đảm bảo chất lượng: Khuyến khích các trường xây dựng và vận hành hiệu quả hệ thống quản lý chất lượng nội bộ, thường xuyên tự đánh giá, công khai kết quả và cam kết cải tiến liên tục dựa trên dữ liệu từ CĐR.

Bằng việc thực hiện một cách nhất quán và đồng bộ các giải pháp này, Việt Nam sẽ vững vàng trên con đường xây dựng một nền giáo dục chất lượng cao, đào tạo ra những thế hệ giáo viên tiểu học ưu tú, là nhân tố quyết định cho sự phát triển bền vững của đất nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 về việc Ban hành Chương trình Giáo dục phổ thông.*
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2020). *Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT ngày 04 tháng 9 năm 2020 quy định đánh giá học sinh tiểu học.*
- Bùi Văn Quân, Lê Thị Thu Hà. (2020). *Đánh giá kết quả học tập theo chuẩn đầu ra trong đào tạo giáo viên ở Việt Nam hiện nay.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, (467), 17-21.
- Chen, X., & Lv, Y. (2023). *Artificial intelligence in teacher education: A systematic review.* Computers and Education: Artificial Intelligence, 4, 100125. DOI: 10.1016/j.caeai.2023.100125
- Nguyễn Hữu Châu. (2021). *Phát triển chương trình đào tạo theo định hướng năng lực.* NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Nguyễn Thị Mai Lan, & Nguyễn Thị Thanh Huyền. (2021). *Đảm bảo chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam trong bối cảnh tự chủ đại học.* Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, (18), 34-42.
- Nguyễn Thị Thu Hà. (2022). *Quản lý chất lượng giáo dục đại học theo định hướng chuẩn đầu ra.* NXB Đại học Kinh tế Quốc dân.
- Tạp chí Giáo dục. (2024). *Hoàn thành chu trình đầu tiên Chương trình giáo dục phổ thông 2018 trên toàn quốc.*
- Thái Văn Tài, Hoàng Mai Lê. (2024). *Thực hiện “Chuẩn đầu ra” trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp tiểu học.*